ÇER ÇYZINIꞐ PЬROLETARЬJATЬ, BIRIGIꞐDER!

SATSЬJALDЬ
CЬƢЬS

Qazaqьstan Kyn cьƣьs Oʙьlьstьq kəsip keꞑesiniꞑ çəne Semej qalalьq

Partьja, Keꞑes Kəmijtetteri men partьja, keꞑes kəmijtetiniꞑ kəzeti

1932-çьl
27
əgys
№ 53 (139)

kyn ara cьƣadь

Egin çьjnav, astьq dajьndav

navqandarьn ʙəlceʙekce erekce qarqьn men өtkize ʙilejik.

(Qurmanƣalьj ulь çoldastьꞑ maqalasь)

5 çьldьq çospardьꞑ 4-cecindi çьlь 32-çьl çosparьn orьndap cьƣuv, egin çьjnav, astьq dajьndav navqandarьna erekce qarqьn ʙeryvdi kerek qьlьp otьr.

Bul ajtьlƣan sajasьj caruvacьlьq navqandardьꞑ eki tyriniꞑ arasьndaƣь ʙajlanьs өte kycti. Bulardь orьndap cьƣuv ʙizdiꞑ ʙarlьq partьja ujьmdarьmьzdьꞑ çumьsьna sьn ʙolƣalь otьr.

Bul mindetterdi orьndap cьƣuvdaƣь çavaptьlьq, erekce qьjьncьlьqtar ʙul çumьsqa partьja ujьmdarьnьꞑ erekce kөꞑil ʙөlyvlerin tilejdi. Өlkelik partьja kəmijtetiniꞑ 4 pilenymi men oʙьlьstьq partьja kəmijtetiniꞑ 2-pilenyminiꞑ cecindilerine səjkestirile otьrьp avьl-derevne qalqozdar, kөpcilik arasьndaƣь çumьs ədisin negizinen өzgertyv kerek. Bul navqandarƣa ʙiz partьja men ykimettiꞑ 32-çьl qaьqьnь tuvralь cecindilerine səjkes qarqьn ʙere ʙilyvimiz kerek.

Egin çьjnavdь kөꞑildegidej өtkizyvdegi eꞑ negizgi ʙastь mindettiꞑ ʙiri өtken çьldar saʙaƣь men sanasa ʙilyv.

Budan ʙurьnƣь istegi qateliklerdiꞑ ʙetin tolьq aca ʙilyvmiz kerek. Bulardь tuvƣьzƣan seʙepterdi ajqьndap, ystimizdegi çьl egin çьjnav navqanьnda, sol өtken çьl qatelerin ʙoldьrmavdь qamsьz etyvimiz kerek.

Avdandarьmьzda өtken çьl təçirijʙesinde ʙolƣan iri kemcilіktiꞑ ʙiri kej çerlerde egin çьjnav navqanь, men astьq dajьndav navqanьnьꞑ arasьnda ʙajlanьs ʙolmadь. Al endi durьsьnda astьq dajьndav navqanьn keꞑildegidej mezgilinde ujьmdasqan tyrde өtkizyv isi kөʙinese egisti durьs kezinde çьjьp aluv çumьsьna, egin oruvda astьq dajьndav kezindede kycti durьs orьndь çerine pajdalana ʙilyv isine ʙajlanьstь.

Onь men qaʙat astьq sapalь ʙoluvь, ʙ s a rtьq astьq qorьnьꞑ kөʙejyvi ʙəride egisti mezgilinde durьstap orьp çьjьp aluv isine ʙajlanьstь.

Ortalьq partьja kəmijteti egin çьjnav, astьq dajьndav navqanьn kөꞑildegidej өtkizyv ycin ortalьq partьja kəmijteti men odaqtьq qalьq kəmeserler keꞑesiniꞑ egin oraq çəjinda 5-yjildegi cьƣьrƣan qavlьsьnьꞑ tolьq durьs çyzege asuvь kerek dep otьr.

Bul cecindiler qalqozdardь ujьmdastьruv caruvacьlьq çaƣьnan nьƣajtuvda erekce orьn aladь. Bul cecindilerdi orьndaƣan kynde astьqtь ьsьrapsьz cьƣьnsьz çьjьp aluv mindetide tolьq orьndalmaq.

Degen men kejingi ьsʙotkeler kөp avdandarьmьzdьꞑ ortalьq partьja kəmijteti men odaqtьq qalьq kəmeserler keꞑesiniꞑ 5-yjildegi qavlьsьna, kyndelikti iske ʙascь ʙolarlьq erekce maꞑьzdь qavlь dep quramaj, kөp derektiptiꞑ ʙiri dep nem qurajdь qarap otьrƣandьƣьn kөremiz.

10-Avdannan 20- əgyske dejin 7 avdannan 15-əgyske dejingi alьnƣan məlimetke qaraƣanda kyzgi egisten 27 mьꞑ 156 kektir orьlƣan 85 pursent, sodan majlanƣanь 8452 kektir 31 pursent. Basьlƣan astьq 29,333 sentiner. Çazƣь egisten orьlƣanь 149 mьꞑ 671 kektir 28,8 pursent (osь məlimetke ʙar avdandardьꞑ egisin alƣanda) osьdan majalanƣanь 19,5 pursent, ʙasьlƣan astьq 33 mьꞑ 25 sentiner.

Mal tiresiniꞑ sapqozdarьnda 20-əgyske cejin çazƣь egisten orьlƣanь 5598 kektir. Majalanƣanь 1568 kektir. Basьlƣanь 438 sentiner.

Astьq sapqozdarьnda: өktəʙir orьlƣanь 4940 kektir, ʙasьlƣanь 1039 sentiner „ertis“ orьlƣanь 2376 ʙasьlƣanь 4047 sentiner. „Şeʙernij“ orьlƣanь 4100 kektir, majalaƣanь 200 kektir. „Suvʙoroʙskij“ orьlƣanь 1560 kektir.

Coqqa sapqozdarьnda: çazƣь egisten orьlƣanь 2127 kektir, ʙasьlƣanь 621 sentiner.

Buƣan qaramastan alƣaqь on kyndiktiꞑ qortьndьsь oraq navqanьn sozьlьp ʙara çatqandьƣьn kөrsetedi. Kej avdandarda „Kəпʙejir“ egisine cьƣьdanьp ketip egisti majalav isine keꞑi ʙəlmevcilik ʙar.

Majalav qarqьnьnьꞑ ele caʙan ʙoluvьnьꞑ seʙeʙi: kej avdandarda (ziren) oraq navqanьnda çumьs negizine is təçirijʙesinde qoldanuvƣa turmaj qalƣan „kəпʙejir“ ədisin qoldanьp ketyvcilik ʙoldь. (3-əgystegi oʙl. atkөm pyrizijdyminiꞑ qavlьsьnan)

Majalav çumьsьndaƣь olqьlьqtь adamdardьꞑ ʙəride oraqta çyr, ʙasь artьq kisi çoq deogesyjev durьs emes. Majalav çumьsьna maꞑьz ʙermevcilikti tez aranьꞑ icinde çojьluvь kerek. Bul ycin qolda ʙar kyc durьs orьndь çerine pajdalana ʙiretin ʙoluvьmьz kerek. Sonьꞑ arqasьnda orьlƣan astьq qolma qol majalanьp otьratьn ʙolsьn.

Astьqçьjnavqarqьnьnьꞑosьnca caʙan ʙoluvьndaƣь ʙastь seʙeptiꞑ ʙiri oʙьlьstьq qalqoz sajөzdiꞑ oraq navqanьna dajьndala almaƣandьƣьnan qalqozdarƣa durьstap sara ʙascьlьq ete almaj otьrƣandьƣь ʙolьp otьr. 906 qalqazdan çumьs çosparь ʙarь 544 aq qalqoz. Qalqozdarьmьzdьꞑ kөpciliginde astьq oraƣь çəjinda ƣь ortalьq partьja kəmijteti odaqtьq qalьq kəmeserler keꞑesi men өlkelik partьja kəmijtetteriniꞑ qavlьlarь talqьlanʙaƣan, qalьꞑ qalqozcьlar kөpciligine çetkizilmegen kej avdandarda tipti partьja derektiʙin ʙurmalavcьlьq ʙar. (Semonajqa ʙel-aƣac qalqozdarƣa sara ʙascьlьq etyv orпьna etektej-etektej nusqavlar çazьlƣan, ʙavdaj cөmeledej astьqtь eseptep otьruvdь çyrgizip kelgen ʙirde qalqoz çoq. (Bel-aƣac avdanь) kej qalqozdarda astьq osь ʙastan ʙazarlana ʙastaƣan.

Өskemen avdanьndaƣь «qьzьl çuldьz» qalqozь qalqozcьlar astьqtь ec ʙir normьsьz, eꞑʙek kynine qaramastan qalaj ʙolsa solaj ʙere ʙastaƣan. Qalqozcьlarƣa astьqtaj aʙanьs ʙeryv çөnin de partьja men ykimet derektiʙin ʙurmalavcьlьq ʙar. (Semonajqa, Ziren, avdanь taƣьsьn taƣьlar).

Baj qulaqtar qaldьƣьnьꞑ olardьꞑ өgenitteriniꞑ pisip turƣan astьqtь ojьp-ojьp orьp əketken çerleride ʙar. (Өskemen avdanь) çer suv kəmijsarьjatь ʙelgilegen egin çьjnav syregi өtip ketip otьr. Kej qalqozdardaƣь oraq navqanьnьꞑ tipti uzaqqa sozьlьp ketyvi (məlcerli məlimetke qaraƣanda) egin cьƣьnьn ʙьltьrƣь məlcerine çetkizip otьr. (Semonajqь).

Kej çerlerde astьq ʙasuv çumьsьna da nem qurajdьlьq ʙarlьƣь ʙajqaladь. Astьqtьꞑ 20 pursenti salamda qalƣan çerde ʙar. (Bel-aƣac avdanь) ʙuƣan seʙep ʙolьp otьrƣandar oʙьlьstьq qalqoz sajoz ʙen avdandьq qalqoz-sajozdar ʙascьlьƣь nacar qalqozdardьꞑ icki eꞑʙek ujьmdastьruv çumьstarьnda kemcilikter kөp.

Ykimet orпьna astьq tapsьruv çumьsьda kөꞑildegidej emes, əgys çosparь orьndalmaj qaluv qavpь ʙar.

Kөp çerlerde avdandьq astьq sajozdarь punkitter astьq aluv isine çөndep dajьndala almaƣan. Astьq saqtajtьn ьskilat yjleri da jarlanʙaƣan, punkitterde astьq aluvcь kireciler çol ʙolьp kelgen (Өskemen avdanь) ʙөjge qorь ʙөlinʙegen astьq tapsьruvcьlardьn mədenij tilegin orьndav (qьzьl ʙurьc acuv taƣьsьn taƣьlar) eskeryvsiz qalƣan dajьndavcь orьndar astьqtьꞑ orьlьp ʙasьlьp ʙityvin kytip otьrƣan çerlerimizde tez arada egin oraƣь astьq dajьndav isine erekce qarqьn ʙeryvimiz kerek. Davьl qaƣьlьp sajasьj caruvacьlьq astьq dajьndav navqanьnda ujьmdastьrьlьp kycti egin oraƣь astьq dajьndav avdandьq ujьmdarьmьz erekce ʙet, erekce qarqьn men kirisyvleri kerek.

Uvaqь az qaldь, osь qalƣan az uvaqьttьꞑ icinde egin oraq navqanьn kөꞑildegidej өtkizyv ycin: eꞑʙekti izdelcijna tərtipti tolьq qoldanuv ər ʙir çumьstь өziniꞑ çosparь mezgilinde ьtьrip otьruv aldьꞑƣь qatardaƣь normasьna səjkestirip kyndelik eꞑʙek normasьn ʙelgilev, egin oraq çumьsьnda kycejtip ystine kycejtip, kyndiz tyni ʙirdej çyrgizyv.

Məcijne-tьraktьr sajmandar ər ʙir ʙirijgədiger ʙekitilip ʙerilsin qalqozda ʙirijgədiger egis navqanьnda ylgili is istep ylgili kөrsetken ekpindilerden qojьlsьn.

Olarƣa ʙasqarma ʙascьlьƣь kycejsin. Barlьq kyc egin oruv, ʙavlav cөmelelev majalav astьqtь majadan qьrman ʙasьna tasuv çumьstar ʙolsьn ʙul çumьstardь atqarƣan kynde qajьtken de egin ьsьrapsьz cьƣьnsьz çьjьluvь qamsьz etilyvi qaçet. Oraq navqanьn sapalь өtkizyv, taza caʙuv, egin cьƣьnь men ʙəlceʙekce kyrese ʙilyv ʙygyn taꞑdaƣь ʙastь mindetter mine osьlar Bavlav cөmele saluv, astьq tasuv ystinde astьq cьƣьnь men kyrese ʙilyv isine qalqozcьlar kөpciliginiꞑ nazarь erekce avdarьlsьn.

Sapqozdarьmьzdada çumьs qarqьnь kycejyvi qaçet. Astьqtь mezgilinde durьstap orьp çьjьp aluv çumьsьnьꞑ astьq qarqozdarьmьz ʙolsьn mal sapqozdarьmьz ʙolsьn qajsьlarьna ʙolsada maꞑьzь өte zor. Ujitkeni egin ьsьrapsьz çьjьlsa mal azьƣь mol ʙolmaq.

Al endi ʙygynge cejin sapqozdarьmьzdaƣь oraq qarqьnь өte caʙan keledi. Avdandьq ʙascь orьndar sapqozdarƣa kyndelikti ʙascьlьqtarьn kycejtyvleri kerek. Sapqozdarьmьz eꞑʙekti durьs ujьmdastьruv, meqanijke kycin durьs pajdalanuv arqasьnda egin oraƣь men astьq ʙasьnda çumьstarьna erekce qarqьn ʙerip ʙasqalarƣa ylgi ʙolarlьq is istej ʙilsin.

Astьq dajьndav çosparь oʙьlьsьmьzda 20-əgyske cejin 11 aq pursent orьndalьp otьr. Sondьqtan astьq dajьpdav qarqьnьn tez aranьꞑ icinde kycejtyvimiz kerek. Astьq orьlьp çьjьlьp ʙolƣannan kejin өzi kelip təgile ʙastar dep qol quvsьrьp qarap otьruvcьlar men ʙəlceʙekce kyrese ʙilyvimiz kerek.

Kөpcilik arasьndaƣь ujьmdastьruv, tysinik çumьstarь çandandьrьlsьn. Qalqozcьlar çeke kedej ortacalardьꞑ ʙaj-qulaqtar men kyresi astьq dajьndav çosparьn orьndavda ʙelsendiligi arttьrьlsьn.

Kəzirgi urtcьlьq aldьnda turƣan mindetter: kөpcilik arasьnda ygit tysinik çumьstarьn kycejtyv arqasьnda astьq dajьndav qarqьnьn ydetyv, 5 kyndik sajьn astьq dajьndav qarqьnьn kycejte ʙerip əgys çosparьn tolьq orьndap cьƣuvdь qamsьz etyv.

Өz ara satsьjaldь çarьs ekpindilik ədisterin qoldana otьrьp qalqoz sapqozdarьmьz ʙul mindetterdi orьndavda ʙəlceʙektik is ylgisin kycejitsin. Astьq çosparьn orьndaj ʙilsin.

Satьjaldь çarьs pen ekpindilik avdan, qalqoz sapqoz, ʙirijgədiler arasьnda kycejtilyvi men qaʙat eleʙatьr, astьq punkit qьzmetkerleri arasьnda kycejtilyvi qaçet.

Onь men qaʙat astьq dajьndav navqanьn kөꞑildegidej өtkizyvde avьl derevne keꞑesteriniꞑ de mindetteri kycti. Keꞑester ʙaqьlavdь kycejte otьrьp kyndelikti çumьsqa udajь ʙascьlьq etyvleri kerek.

Keꞑester astьq ʙazarlavcьlarƣa qarsь ʙəlceʙekce kyrese ʙilsin. Kөpcilik arasьndaƣь çumьstardь kycejtyv arqasьnda astьq dajьndav çosparьn syreginde orьndap cьƣuv isin qamsьz etsin.

„Bizdiꞑ kelecekte istejtin isterimiz өte kөp, alda kese kөldeneꞑ turƣan talaj qьjьncьlьqtar ʙar, tap duspandarь ʙar, olardьꞑ agentteri ʙar, ʙul kezenderden өtyv ycin: partijanьꞑ sara çolьn durьs çyzege asьra ʙilyv kerek, partьjanьꞑ ortalьq kəmijtetiniꞑ derektipterin mezgilinde durьs iske asьra ʙilyvimiz kerek, sonda qana ʙiz egin oraƣь, astьq dajьndav majdanьnda çeꞑil cьƣa alamьz“ (ortalьq partьja kəmijtetiniꞑ 2-pilenymindegi Gəlocekin sөzinen).

7 mylijen 758 mьꞑ ʙuttьq astьq çosparьn artьƣь men orьndap cьƣuvdь kyresine cьqqan Qazaqьstan oʙьlьsьnьꞑ ʙarlьq partьja ujьmdarь, keꞑes qalqoz orьndarь, qalqozcьlar kөpciligi tegis qatnassьn.

Baj qulaqtar men, olardьꞑ agentteri qalqozdьꞑ partьja çolьnan ava çajьluvcь asьra soqpa solcьllar men, ʙьjьn taꞑdaƣь ʙas qavьp oꞑcьl uvkilonister men ajansьz kyres arqьlь astьq dajьndavdь kyrese ʙəlceʙekce qarqьn alьp ʙilsek qana, egin oraƣь astьq dajьndav çosparьn mezgilinde orьndap cьƣa alamьz.

M. J. KALIJNIN ÇOLDASTЬꞐ QATЬ

Өktəʙirdiꞑ 15 çьldьq merekesine

Savatsьzdьqtь çojuv majdanьnda ulь taʙьstar men kelejik

Barlьq keꞑesterge, savatsьzdьqtь çojuv qoƣamьnьꞑ ujalarь. mycelerine. Barlьq medenijet əskerleri men savat acqьc mektep oquvcьlarьna

Qьmʙattь çoldastar

Qalьqtь çappaj savattь etyv isiniꞑ tez çyzege asьrьluvь satsьjalijzimdi ornatuvdaƣь carttьꞑ ʙiri ʙolьp taʙьladь. Biz satsьjaldь qurьlьstьꞑ ʙul majdanьnda ylken taʙьstarƣa çettik.

Bul, ʙiz sьjaqtь sau ulttan qurьlƣan mədenijetten mecev qalƣan elge, өktəʙir tөꞑkerisine dejin elimizde ər ʙir 100 adamnьꞑ 78-i, ejelder arasьnda 89-ь, al kej ʙir usaq ulьttar arasьnda 97 si savatsьz elge qьjьn çumьs edi.

Өktəʙir tөꞑkerisinen soꞑƣь çьldardьꞑ icinde, kөʙinese çurtcьlьq kyci men 26 mylijen savatsьz, cala savattь adam oqьtьldь. Onьꞑ ʙer çaƣьnda soꞑƣь eki çьldьꞑ icinde ƣana Resej quramasьnьꞑ өzinde 19 mylijen savatsьz, cala savattьlar oqьtьldь. Bul, savat acuv çumьsьnьꞑ mylijendegen eꞑʙekciler kөpciliginiꞑ isi ʙolƣandьƣьn kөrsetedi.

Savat acuv kyresinde „savatsьzdьqtь çojuv qoƣamьna“ ujьmdasqan purьltarьjat çurtcьlьƣь da өziniꞑ qatьnasa alƣandьƣьn kөrsetti, өzi qurьlƣannan ʙergi çьldardьꞑ icinde 10 mylijen savatsьz, cala savattьlardь oqьttь. onьꞑ icinde 6 mylijen adamdь soꞑƣь 2 çьlda oqьttь.

Ykimettiꞑ qavlьsь ʙojьnca ylkenderdi çappaj oqьtuv isi engizilip, Respyʙilikemezdegi eꞑʙekciler arasьnda savatsьzdьqtь çojuv çumьsьn ajaqtatuv syregi-1932-çьldьꞑ 1-өktəʙir ʙolьp ʙelgilendi.

1932-çьlь 3800 mьꞑ savdasьz 10300 cala savattьlardь oqьtuv kerek. Munьꞑ icinen ʙarlьq savatsьzdьꞑ 75 pursentin cala savattьlardьꞑ 25 pursentin savatsьzdьqtь çojuv qoƣamь oqьtuvƣa tijis.

Biraq, kəzirgi kezde çospardaƣь savatsьzdardьꞑ 75.5 pursenti, cala savattьlardьꞑ 63 pursenti ƣana oquvƣa qamtьlьp otьr. Savatsьzdьqtь çojuv qoƣamь өziniꞑ çosparьn 25 pursentten 40 pursentke dejin ƣana orьndap otьr.

Munь men ʙirge ʙir sьpьra çerlerde oquvdan kөp cьƣьp ketkendik, oquvcьlardьꞑ saʙaqqa qatnasuvьnьꞑ nacarlьƣь ʙajqaladь ʙul cьnьnda olardьꞑ oquvƣa qamtьluvьn tөmendetedi.

Bizdiꞑ çurtcьlьq ʙuƣan çol ʙere almajdь, çanaʙьtьrap, oquvdan cьƣьp ketycilikti tьjuv ycin oquvcьlar men oqьtuvcьlardь saʙaqqa tolьq qatьstьruv ycin ʙarlьq caranь istevge tijis.

Buƣan çetyv ycin, mədenijet əskerleriniꞑ ataƣьn mejlince çoƣarь kөteryv kerek, dajьndьƣьn mejlince çaqsartuv çөn. Kynʙekyn olardьꞑ oqьtuvcьlьq mədenij-sajasьj ʙiligin kөteryv tuvralь cuƣьldanuv arqasьnda, ʙiz mektepter de saʙaqtь qalьꞑ oquvcьlar kөpciligi ycin qьzʙalьqtь etemiz.

Savatsьzdьqtь çojuv qoƣamьnьꞑ ər ʙir mycesi ylkenderdi çappaj oqьtuv çөnindegi ykimet qavlьsьn syreginde orьndavdь, syjtip өziniꞑ çeke ʙilgeniꞑ çalpь satsьjalijzim qurьlьsьnьꞑ qьjьndьsьna çaratuvdь өziniꞑ ʙorьcьm dep sanavь tijis.

1. 200. 000 mədenijet əskerleri, mylijen eꞑʙekcilerdiꞑ qosьp otьrƣan savatsьzdьq çojuv qoƣamьnьꞑ 50. 000 ujasь: savat acqьc mektepterin ujьmdastьrьp savattьlardь qalƣan ʙarlьq savatsьzdardь oqьtuvƣa taratuvƣa oquvdьꞑ sapasьn çaqsartuvƣa ʙarlьq caralardь qoldanьp, çurtcьlьq qaraçatьn çьjnap savatsьzdьqtь cala savattьlьqtь çojuv oquvdьꞑ kөterinki tyrlerin өrkendetyv məseleleri tөꞑireginde kөpcilik tysindiryv çөmьstarьn çyrgizyvge tijis.

«Savatsьzdьqtь çojuv» qoƣamьnьꞑ ujьmdarь savatsьzdьqtь, cala savattьlьqtь çojuv çumьsьn çana oquvdьꞑ kөterinki tyrlerin çyrgizyvci ʙarlьq orьndarƣa ynemi çurtcьlьq ʙaqьlavьn çyzge asьruvlarь kerek.

Bul ycin ʙiz өzimizdiꞑ savatsьzdьqtь çojuv qoƣamь ujalarьnьꞑ çumьsьn, ər ʙir ʙirijgədiniꞑ çana «savatsьzdьqtь çojuv» qoƣamьnьꞑ ər ʙir mycesiniꞑ çumьsqa qatьnasuv mindetterin ʙelgilejtin ʙirijgadi ədisi men qajta quruv kerek.

«Savatsьzdьqtь çojuv» qoƣamьnьꞑ ec ʙir ujasь, ec ʙir mycesi savat acuv çөninde ʙelgili mindetsiz ʙolmasьn.

Keꞑes kəmijtetteri «savatsьzdьqtь çojuv» qoƣamьnьꞑ oʙьlьstьq, avdandьq ʙuvьndarьn oʙьlьstьq, avdandьq qьzьmetciler qatarlas çavaptь ʙacьlьƣь men qamtamasьz etsin.

Kamsamol. kəsipcilik, əlevmet qoƣam ujьmdarь, savatsьzdьqtь çojuv qoƣamьnьꞑ ujalarьn qurьp qolьna is keletin adamdar men nьƣajtuvь tijis.

Bəlceʙek partьjasьnьꞑ qьraƣь ynemi qolma qol ʙascьlьƣь men «Savatsьzdьqtь çojuv» qoƣamь ujьmdarьn mədenijet çorьƣьnьꞑ ekpindi ʙirigadisine ajnaldьramьz, syjtip olardь mədenijet majdanьnьꞑ aldьꞑƣь qatardaƣь tiregi etemiz.

Keꞑes, kamsamol, kəsipcilik qalqoz qoƣam ujьmdarь өz mindetterin orьndavlarь kerek. „Savatsьzdьqtь çer qoƣamьna kөmektesip, kycti ʙir çerden cьƣarьp, ekpindi əperetipnij çumьs arqьlь savatsьzdьqtь çojuv majdanьnda çeꞑip cьƣьp, Өktəʙir tөꞑkerisiniꞑ 15 çьldьq merekesine ulь taʙьstar men kelyvleri kerek.

„Savatsьzdьqtь çojuv“ qoƣamь Ortalьq keꞑesiniꞑ aƣasь:

M. J. Kalijnin.

„Qalqoz astьƣьnьꞑ ʙir sentiri səvdeger alьp satarƣa ketpesin“ (ortalьq partьja kəmijteti)

Qьzьl kerivendi qarsь alьꞑdar

Astьqtьq qajda tapsьrьlatьnь ʙelgilenip, ьskilat ьdьstar tolьq əzirlensin

PIREDGORNЬJ DAJЬNDAV PYNKITINEN BASQALAR YLGI ALSЬN

2 Qalqozdan qьzьl keryven keldi.

Zajsan. 10- Əgyste acьlƣan 2 avdandьq partьja kəmijtetiniꞑ pilenymine 3- avьldaƣь „Çaꞑa turmьs“ qalqozьnan 300 ʙut, Qara ertis keꞑesindegi „Kirasnьj ьzname“ qalqozьnan 400 ʙut astьq pen qьzьl keryven keldi. Qьzьl kervenniꞑ kelyvi myzike men qarsь alьnьp, metingi acьldь. Metingide av-partkөm, qalqoz sajөz, pagiran əskerinen qurtьqtav sөzder sөjlendi.

Astьqtьꞑ ʙir tijyrin de ьsьrapqьp çerde qaldьrmaj astьq çosparьn merziminen ʙurьn orьndavƣa, tuqьm, saqtьq qorlarьnan qamtamasьz ʙolьp keꞑes qalqoz ʙazarьna artьq astьqtarьn cьƣarьp satuvƣa syjtip partьja men ykimettiꞑ qavlьlarьn is çyzine asьruvƣa qalqozcьlar çumьla at salьsamьz dep qьzьl keryvencilerin ʙerdi.

Basqa qalqozdar da osьlardьn çolьn quvsьn.

T. Ievʙaj ulь.

Suruvpijnniꞑ M.T.S. n satsьjaldь çarьsqa caqьramьz.

Girijgerijpke. Çalƣьz tөʙe M.T ьstansasь çazƣь turьmƣь egis navqanьn ekpindi tyrde çyrgizip ʙurьn orьndap cьqqan. Bьltьrƣь çьlƣь astьq dajьndav çosparь syreginen ʙurьn toltьrƣan. M.T.S tьꞑ ʙьjьlƣь çьlь ykimetke ʙeretin astьƣь 64 mьꞑ sentinen, dəndi egis avdan çosparьnьꞑ 83 pursent qalqoz jəcejkeleriniꞑ qatcьlarь men avьl keꞑes astьqtarь çəne qalqoz ʙastьqtarьnьꞑ məçilisinde ykimetke ʙeriletin astьq çosparь talqьlanьp qaʙьldandь, astьq çosparьn syreginen ʙurьn өktəʙir tөꞑkerisiniꞑ 15 çьldьƣьna toltьramьz dep mindetterine aldь.

Өzderiniꞑ qatarьna suruvptьnьꞑ M.T. ьstansasьn satsьjaldь çarьsqa caƣьrdь.

Ç.

Ykimet avdanda mindetimizdi orьndajmьz.

Kyrcim: kymasьn keꞑes Cerkəsiptiꞑ atьndaƣь avьl caruvacьlьq ərteli avdandьq partьja kəmijtetiniꞑ ekinci pilenyminiꞑ qurmetine qьzьl keryven men, 100 sentiner ʙijdəj əkeldi. Kymasin eꞑʙekcileriniꞑ isinen ylgi alьp Galacəkin atьndaƣь ərtel sol kyni qьzьl aʙoz ʙen 93 sentiner astьq ʙerdi.

Piredgөnijden ʙasqalarьꞑ qalьspaꞑdar.

Piredgөrnijdaƣь zagөt zernonьꞑ dajьndav punkiti astьq dajьndav çumьsьna çaqsь əzirlendi. Osь çьl piredgөrnijdiꞑ dajьndav punkiti 17 mьꞑ 651 tonna astьq aluvь kerek. kəzir 5146 tonna astьq sьjarlьq iskilat əzirlendi. iskilattь ʙilim çolь men dəriilep tazarttь. punkittiꞑ өꞑdelip tyzetilgen 11 kiri ʙar. çamalьp, keptirilgen, dərilengen ьdьs 29 mьꞑ 345 ʙelek.

Ьdьs çөnindegi nesijelerdi çьjnav çumьsь qьzuv çyrip çatьr. Mundajlar 15-yjilge dejin 8 mьꞑ 517 edi, kəzir çьjnalƣanь 5 mьꞑ 849. Astьq əkelip ʙeretin qalqozcь, eꞑʙekci qara caruvalarƣa arnalьp ʙir talaj ijgilikti ister isteldi. punkit əgys ajьnьꞑ 15 inde ʙir asqana ʙir Oquv yji, eki qьzьl ʙurьc ʙir cəj qana actь. Budan ʙasqa ʙir larek acʙaq edi oda dajьn ʙoldь. Biraq məsele avdandьq pətirep sajөzdiꞑ endiris tavarlarьn ʙeryvine qarap tur.

EGIN URLAVCЬLARƢA QATAꞐ ÇARA KEREK

Çarma „çalƣьz tөʙe“ məcijne, picen ьstansa sьnaqarajtьn 8 qalqozdьꞑ salƣan egini 4949/48 kektir edi. Astьq cьƣьmьn zerittegen kəmijsijesiniꞑ cecyvi ʙojьnca kektirine 4 sentinerden ʙarlьƣь 17,796 astьq tyspek.

Osь kyni eginniꞑ aldь orьp. çьjnalьp çatьr. Məselen, „qьzьl car“ qalqozь 5-əgysten 8-ine dejin 21 kektir egindi-orьp-çьjьp aladь.

Əzirgi dajьndьƣь.

Qoldaƣь egin məcijnesi 48 (çospardan 2 məcijne kem) egin soƣatьn məcijne 8, egin çьjnav çumьsьna kerekti 835 adamnan өzderindegi qalqozcьlar 760 adam.

Kyc keligi çetkiliksiz.

Kerek kөlik 594 edi. Budan qolda ʙarь 206 aq, onьꞑ kөʙi çumьsqa çaramsьz, məselen „malaj“ qalqozьndaƣь 70 kөliktiꞑ kөʙi arьq, çavьr, qotьr. Kөliktiꞑ çetpegeninen qajdan taʙьp aluvlarьn ʙilmej otьr.

Eginde urlьq ʙar.

Kej ʙir qalqozdardьꞑ eginderinde urlьq ʙar. Kyndiz ujьmdasadь da tynde ʙarьp qapqa salьp alьp qajtadь. Oƣan dəlel: „malaj“ men „çaꞑa turmьs“ qalqozcьlarьnьꞑ qaj yjine ʙarsanda qap pen əkep teriniꞑ arasьna salьp ʙasьp çatqan ʙavdь kөresiꞑ.

Najza.

Çosparьmьzdь өktəʙir tojьna toltьramьz.

Kyrcim avdandьq partьja kəmijtetiniꞑ 2-pilenymine partьja ujalarьnьꞑ qatcьsь men avьl keꞑes aqalarь, qalqoz ʙastьqtarь qatьnasьp astьq dajьndavdьꞑ çaꞑa çosparьn talqьladь. pilenym osь çьlƣa astьq çьjnavda ʙolƣan kemcilikterdi kөrsetip (kelecegindegi çumьsьna çol sьzьp ʙerdi. astьq dajьndav çosparьn qaʙьl alьp syreginen ʙurьn өktəʙir tөꞑkerisiniꞑ 15 çьldьq merekesine orьndap cьƣьvaq ʙoldь.

Bir talaj avьl keꞑes aqalarь men qalqoz ʙastьqtarь, ija qatcьlarь astьq çosparьn 4-өktəʙir Qazaqьstannьꞑ 12 çьldьq merekesine toltьruvƣa senimderin ʙerdi.

Mazьjt ulь.

460 sentiner astьq ʙerdi.

Zavьlьn. M.T.S qьzьl keryven men ykimetke 460 sentiner astьq ʙerdi. Egin çьjnav ədən aitirilgen, orьlƣanь 3858 kektir. Çospar ʙojьnca çьjnalatьn 21 mьꞑ 500 kektir. Budan çьjnalƣanь 6450 kektir. Cөp çosparьn 300 kektir artьq men orьndadь.

Ydetʙeli çospar qaʙьldadь.

„Gornьj paqьr“ komuvnasь ʙьjьlƣь usьq çosparь 2875 sentiner qьp qaʙьldap, onьꞑ ycine 50 pursent ydetʙeli çospar qaʙьldadь. Astьq dajьndav çosparьn tyrde ujьmdastьrьp, syreginen ʙurьn orьndap ykimetke, razьn kəmuvnasьn satsьjaldьq çarьsqa caqьrdь.

Keꞑester odaƣьnda

Keꞑes elinde çumьscь pasəlkesi.

Burьn „çumьscь pasəlkesi“ degen uƣьm tar ʙьlƣanьc kөcesi ʙar, çan-çaƣь qulap çatqan qaraꞑƣь dьmqьl yjlerge ʙajlanьstь edi. Өktəʙir tөꞑkerisi eski „çumьscь pəsəlke“ sin çoʙi otьr. Onьꞑ orпьna saltanattьjьrjik qatar-qatar sarajlar, çaqsь yjler salьndь.

sygirette: Leningirattaƣь „Kirasnь puvtijlop“ zavatьnьꞑ çumьscь pasəlkesiniꞑ kөcesi.

Qoƣamdьq mylikti nьƣajtuv Kyresine çurtcьlьƣь ujьmdastьra ʙilyv kerek.

Məskev „Pьravda“ kazeti 21-əgystegi caqan sanьnda partьja keꞑes orьndarь ʙir nece əlkede ortalьq keꞑes kəmijteti men qa tegi memlekettik keꞑesiniꞑ 7-əgys keperetip, qalqoz mylkin saqtav çөninde qavlьsьnьꞑ səjəsij-caruvarьn kөrsetip өtken.

Bir sьpьra çerlerde ʙul qavlь caʙaqь tyde uqьna talqьlanьp өtken. Qavlьnьn sajasij çaƣьrьnьꞑ məni eskerilmegen.

Qavlьnь ʙasuv men qana qa purkaror, sot orьndarьnьꞑ qьraƣьnan kycejtip, qoƣamdьq mylikti urlavcьlarƣa ajavsьz soqqь ʙerip-çergilikti ujьmdarьnьꞑ ʙastь mindeti. Qoƣamdьq mylikti nьƣajtuv çumьsьnьꞑ mejlinse degen çumьscь qalqozcьlar ten qana kyresip çeꞑyv çumьsь qamsьz etilmek“

Soƣьsqa qarsь kəngireske keꞑes odaƣьndaƣь ujьmdardan ʙaratьn əkilder.

Məskev. 27, 28-əgysterdə əmistirdamda caqьrьlatьn çer çyzindik kəngerəske keꞑes odaƣь əlevmet ujьmdarьnan mьna adamdar əkil ʙolьp taƣajьndaldь: keꞑes çazuvcьlar ujьmьnьꞑ atьnan M.-gorkij Məskev çornalijsterinen Radek, Məskevdiꞑ elektir zavattarьnьꞑ kəsip ujьmьnan Maroʙьskij S. T. S. kəsip ujьmdarьnan (Qraqьp) Qərper Məskevdiꞑ ten ujьmьnan ьstasova, əkedemijk Tijmopejip.

Astьq dajьndavda aldьꞑƣь qatardaƣьlar.

Məskev Kirasnoslaʙo dski (Mordaʙьja) avda

ketke astь

Avьl ʙelsendileri tuvralь

Qazaƣьstan ɵlkelik Partьja kəmijteti ʙujrasьnьŋ 1932- çьl 15· Aƣustaƣь qavlьsь

Partьja, keŋes qurьlьsьnьŋ təçirijʙesinde satsьjaldьq qurьlьs mindetterin tolьq tysinetin sajasьj ʙilimi tolьqьraq, çumьscь tavь men eŋʙekciler tilegine cьn ʙerilgen, kəmynes ʙelsendiler, partьjada çoq ʙelsendiler iriktelip cьqtь. Bul ʙelsendiler. ʙirinci ɵziniŋ çumьsьnda ʙelsendilik, ekpindilik kɵrsetedi, tərtipke ʙaƣьnƣьc, ekinci ɵziniŋ ylgili ister men. ujьmdastьruvcьlьƣь men, kɵpcilikke tysinis ʙeryv. tərʙijelev ədisteri kɵpcilikke ʙascь ʙolьp. kɵpciliktiŋ mədenijet' caruvacьlьq, sajasat çumьsьnda olardь alƣa ʙastajdь. Partьja, ykimet derektipterin kɵpcilikke taratьp kecilik arasьnda iske asьrьruvcь negizgi kɵmekciler osь ʙelsendiler, partьja kəmijtetteri, keŋes mekemeleri, qalqozdardьŋ ʙasqarmalarь, caruvacьlьq orьndarьnьŋ ʙascьlarь osьlarƣa syjenedi.

Satsьjaldь qurlьstьŋ ekpindi qarqьn men ɵsyviniŋ soŋƣь çьldarьnda, cijelenisken tap kyresinde ədevir çaŋa avьl ʙelsendileri tərʙijelenip iriktelip cьqtь ʙular partьjaƣa, keŋes ykimetine eŋʙekcilerge kɵp pajda keltirdi Biraq munь men qatar kɵp avdanda (qazaq avdandarьnda) ʙojama ʙelsendiler tuvdь. Bulardьŋ kɵʙi eptep araƣa kirip ketken çat adamdar, ʙaj qulaq tektes adamdar, ʙasqalardьŋ eŋʙegi men kyn kɵrgisi keletin man sapqorlar, kej ʙirevleri kɵdejden, çalcьdan cьqqan ʙolsa da, partьja men çumьscь tavь isine cьn ʙerilgen ʙolsa da, sajasьj savatsьzdьƣьnan asьra siltep ketedi, əkimcilik çumsav çolьna tysedi, ʙul is men is çyzinde ʙizge çat adamdarƣa çərdemdesedi.

Bojma ʙelsendilerdiŋ sьjpatь sajasьj savatь çoq, qurƣaq ʙujrьq pen is etedi, kɵp çerde çosьzdьq zorlьq istejdi. Bul ʙojama ʙelsendiler atqa minerlerce is qьladь, çoƣarƣь ulьqqa çaƣьndь kɵpciliktiŋ muqtaçьna, tilegine tyk keŋil ʙɵlmejdi. Bul ʙelsendiler ɵndiriste pajda keltirerlik ec ʙir çumьs istemejdi. ʙasqalar ese ʙinen kyn kɵredi. Olar qalqozcьlardь çejdi, ɵz keregine qalqozdьŋ malьn sojьp, qalqoz caruvacьlьƣьna zьjan keltiredi. qalqoz atьn zarьqtьrьp arьqtatьp ɵltiredi, memleket çosparьn orьndaƣanda tap sajasatьn ʙurmalap, ʙajlardьŋ, ʙajcьldardьŋ pajdasьna istejdi. Sonь men partьja; ykimet çolьn ʙurmalav, çolsьzdьq zorlьq istev, əkimcilik çumsav, toŋkeris zaŋьn ʙuzuv ʙojama ʙelsendilerdiŋ sьjapatь osь.

Ɵlkelik partьja kəmijteti ʙarlьq partьja ujьmьn. ʙarlьq qalqozcьlardь ʙul ʙojma ʙelsendiler men ajamaj qattь kyresyvge caqьradь. Ɵlkelik partьja kəmijteti qavlь qьladь.

1. Avdandьq partьja kəmijtetterine, avdandьq keŋes kəmijtetterine, zaŋ orьndarьna avьldaƣь ʙarlьq ʙojama ʙelsendilerdi çarьqqa cьƣarьp, onьŋ icinen partьjanьŋ çolьn, keŋes ykimetiniŋ sajasatьn ʙurmalavda qьlmьstьq ister istep çasьrьp çyrgenderin sotqa ʙeryvge mindet etsin.

Bizge cьn ʙerilgen ʙolsa da, sajasьj savatsьzdьƣьnan ʙelsendi mindetin atqara almajtьn çoldastar çeninde cьn ʙelsendiniŋ mindetin atqarƣandaj ʙolьp kerekti çetkilikti ʙilim alƣanca olarƣa partьjalьq, sajasattьq çavaptь çumьs tapsьrьlsьn.

2: Ɵlkelik partьja kəmijteti avьldьŋ ʙarlьq qalqozcьlarьn eŋʙekcilerin is çyzinde qalqozda nuvƣa qarsь kyresip otьrƣan tap ducʙanь ʙajƣa çərdemdesip ʙelsendilerdiŋ partьja ykimet çyrgizip çatqan çumьstardь ʙurmalavь men kyresip, ʙelsendilerdiŋ teris isterin ʙərinde çavьzdaj ʙolsьn, qaƣazƣa çazьp ʙolsьn zaŋ orьndarьna ʙildiryvge caqьradь Partьja ujьmdarь avьldьŋ qalqozcьlarь, eŋʙekcileri ʙelsendilerdiŋ teris isterin ʙildirgeni ycin quvdalavdan qorьqpaj, avьl ʙelsendileriniŋ teris isterine qarsь kyrese alƣandaj çaƣdaj çasaluvьn qamtamasьz etsin.

3. Qalqozdarƣa qalqozcьlar men ʙirge ɵndiriste çumьs istemejtin. (Kɵpcilik pen sajlap qojьlƣandardьŋ ʙasqnlarь), oƣan pьraʙasь ʙolmasa da ɵz ʙeti men qalqoz atьnan pajdalanьp qalqozdardьŋ ɵndiris çumьsьna zьjan keltiretin qalqozcьlar çɵninde ɵlarƣa qalqozdan cьƣaruvƣa dejin ajьr salьvƣa olardan qalqoz carьvacьlьƣьna keltirgen zьjan olardьŋ eŋʙek kynderinen ja çal aqьsьnan cegerip qaluvƣa usьnьs çalsьn.

4.Ɵlkelik partjaь kəmijtetiniŋ mədenijet nasьjqat ʙɵlimine ʙes kyn icinde avьl ʙelsendileriniŋ əsirese qalqozdardan cьqqan çaŋa ʙelsendilerdiŋ partьjalьq sajasьj oqьvƣa is çyzinde tolьq tartьlьvьn qamtamasьz etetin nusqav çasavƣa tapsьrьlsьn Munь men qatar ɵlkelik partьja kəmijteti ʙarlьq avьl kəmynesterine ɵziniŋ sajasьj savatsьzdьƣьn qat tanьmav savatsьzdьƣьn çojuvƣa qam qьlmaƣan, çojƣьsь kelmegen kəmynes sajasattan tьs qalьp partьja mycesine çykteletin mindetterdi orьndaj almajtьnьn ʙildiredi.

5. Ɵlkelik oʙlьstьq kəzetterge ʙir sьrьra maqalalar çazьp ʙul qavlьnь tysindiziv men qatar avьl ʙelsendileriniŋ mindetteri tuvralь məseleler çajьnan ynemi çazьp turьvƣa olardь çumьsьnьŋ kemcilikterin sol sьjaqtь çaqsь çaqtarьn kɵrsetip otьruvƣa tapsьrьlsьn.

6. Oʙlьstьq avdandьq partьja kəmijtetterine ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ ʙul qavlьsьnьŋ ʙarlьq uja qlqoz ʙirigədi çьjьlьstarьnda talqьƣa salьnuvьn qamtamasьz etip, onьŋ nətijçesinde avьldьŋ qalqozcьlarь, eŋʙekcileri ʙelsendilerdiŋ mindetterine tolьqtysingendej, ʙolamasa ʙelsendiler men ajamaj kyreskendej qьluvƣa avьldьŋ qalqozcьlarьnan enʙekcilerimən çalpь cьn ʙelsendilerdi çetistiryv ycin çaƣьdaj çasavƣa tapsьrьlsьn.

Qьzьl keriven ujьstьrьp ykimetke astьq tapsьruvƣa kelgen qalqoz

Astьq sarajь əli ʙitken çoq.

Qarqaralь: qara cep qalqozьnьŋ ortasьndaƣь astьq sajezi maj ajьnьŋ ʙitisinde salьna ʙastaƣan çumьs çosparsьz çyrgizilip ʙirijgədiler ʙeget çasaƣan. Avьl keŋesiniŋ aƣasь sozokin astьq sarajьn ekinci iret qajta saluvƣa ʙujьrdь. kəzir sorajdьŋ çartьsь ƣana ʙitti.

Qarqaralьnьŋ avdandьq ujьmdarь tezinen qarastьrƣanь oŋ ʙolar.

Mal caruvacьlьƣьn ɵrkendetyv çolьnda

"Çaŋa turmьs" qalqozь

Çьlqьɵsiryv at kytiv çɵnindegi ykimet qavlьsьn orьndavƣa cьndap kiristi.

Zajsan 3-avьl „çaŋa turmьs" qalqozь savьr degen tavdь çəjlədi. Bul tav eçelden mal kindigi ʙolƣan curajlь çer çaz kyni savьr tavьna arьq atadь 20 kyn çiʙerse qaʙьrƣasьn çavьp qaladь.

Savьr tavьnьŋ sajь tolƣan pɵjek mɵldir ʙulaq əsirese çьlqьnьŋ syjgen asь: ʙetege ʙije ʙav tav ʙurcaq aq ʙas ʙalav sar ʙas çonьcqa degen cepter çajqalьp çarьƣьlьp çatadь: Tavь ʙijik çeri təskej ʙolƣandьqtan savьrdьŋ tɵsinen samal çelyzilmejdi.

Osь tavdьŋ kyngejine çemenej ɵzeniniŋ çaƣasьna caŋa turmьs çaŋa qala salьp çatьr. Ortaq mal qararlarь salьnьp ʙolьp qalьptь. Sonь men çer ьŋƣajь çaratьlьs çaƣdajь çoƣarьdaƣьdaj ʙolƣanson onьŋ ystine çeke aracaƣdajьnda tasьmal çumьsьna çьlqьnьŋ maŋьzь (attьŋ) ɵte zor ekenin eske alьp „çaŋa turmьs" qalqozь kəzir negizinde çьlqь ɵsiryvdi ʙetke ustadь.

Çuvьrda Kəlijnin aqsaqal qol qojƣan ykimet derektiʙin qalqozcьlardьŋ çalpь çьjnalьsьnda talqьlap mьnadaj qavlьƣa keldi:

1. Kəzir 180 çьlqь ʙar. onьŋ icinde kelesi çьlь qulьndajtьn ʙije 80. Minekij osь çьlqьnьŋ sanьn çavƣa aldьrmaj, çarƣa çьq ʙaj ijesizdikke ucьratьp tɵlderin aman saqtap yjirge qosuv çolь [illegible] kemi 260 qa çet [illegible] sajladь. [illegible] qarav çeŋil-çelpi çavьr çalaqtarьn emdev çьlqьlardь ireti men minip tysyvge ʙas kɵzdik istev tyn ʙalasьnda ɵte saqtanьp, ujьqtamaj ʙaƣuvƣa çьlqьƣa ʙir mezgil ac ʙerip otьruv er toqьmdarьn attьŋ arqasьna tijmejtin ƣьp çajlap aluv, çьlqьnь tysitygi men çoqtaj ʙilyv ʙul mindetterin çьlqьcьlar ʙazьnda atqara ʙastaƣan eken. Endi tolьq iske asuvƣa kiristi.

3. Çьlqьdaƣь ijesizdikke zьjan kestikke ic ʙir çol ʙerilmejtin ʙoldь. Birijgədirdiŋ urьqsatьnsьz çьlqьƣa ic kim qaqtьqvasьn dedi. „Çьlqь çarьqtьq tulpar ƣoj" dep laj-qunandь qolav ʙolƣanƣa dejin çəncip mindetin qazaqcьlьq ədet myldem çojьlsьn. Əsirese asьl çьlqьlardь sojuvƣa satuvƣa çol ʙerilmesin dedi.

Egerde ças maldь avьr çumьsqa satuvcьlar attardь ьstьq suvьq çiʙerip arqa ʙasьn çavьr qьluvcьlar çalpь çьjьlsqa kytimsizdik istegender ʙolsa tup-tuvra çoldastьq sotqa tartьlьp otьrsьn dedi.

4. Kəzir 50 qulьndь ʙije satьp alьnsьn. Ol ʙijelerdi çьlqь ɵsirmejtin ʙasqa qalqozdardan ʙizge satqьzuv avdandьq qalqoz sajɵzden suralsьn. Syjtip ʙьjьldan ʙastap keŋes qalqoz ʙazarьnan qьmьz çutatьn ʙolajьq dedi.

5, Kəzirde yjirge salьp otьrƣan 4 kɵk ajƣьr zatь kicirek ʙolƣan men qazaq çьlqьsьnьŋ təviri sondьqtan əzirce çaramdь delinsin. Biraq kelesi çьlqь qara ʙajьr tuqьmьnan ɵz aqcamьzƣa asьl ajƣьrlar tavьp ʙeryv avdandьq qalqoz sajɵzden suralsьn.

6. Bьjьl qьstan ʙastap çьlqь tebinge çьjьlmajtьn ʙolsьn savьlƣan 600 kektir picen ynemdelip ustalsьn çəne syrlenipte ʙerilsin kelesi çьlь çьlqьƣa arnap ɵkpe cɵpter egyv ycin olardьŋ azьƣь kəzir terilip dajar tursьn desti.

Endigi çerde „çaŋa turmьs" qalqozdarьnьŋ çьlqь çumьsьnan ylken nətiçe kytemiz.

Cəjmerden Təstemʙek ulь.

Çol salьp çyrgen çumьscьlar

Utьs qarьzьnьŋ 7-tьjraçь ojnalƣan.

Məskev. Beçijc qalasьnda 19-əgys kyni təŋertəŋgi məçiliste „5 çьldьqtь 4 çьlda orьndav" qarьzьnьŋ pursentjnsiz əblijgətsijasь men ənerli kəsipti ɵrkendetyv 3-ujьs qarьzьnьŋ əblijgətsijasь ojnalƣan. 68 kisige 5 mьŋ somdьqtan, 680 kisige mьŋ somnan, 196 mьŋ adamƣa 200 somnan utьs cьqvaq. Barlьq pursentsiz əblijgətsijege cьqqan utьs 40 myljjen 378 mьŋ 400 somdьki 197 mьn 540 adamƣa utьs cьqqan.

Aqьmetçan Turƣamʙaj ulь

ɵleŋ-çьr.

ORAQ URANЬ.

Urandasьp ʙirigip
sapalь eŋʙek siŋirip,
kyn, tyn udaj çygirip,
damьl almaj, daʙьldap,
egiste çeŋgen er edik.
Sondaj eŋʙek siŋirgen,
dɵnderdiŋ ʙygyn ʙirinen,
mьŋdap ɵnip keminen,
pisip avьzьn acьp tur
al, çьjnalьq terelik.

⁂

Oraq majdan çɵnejik.
Majdanda erce çeŋejik,
ʙirijgədi ʙɵlejik
kɵlik kyci sajmanьn,
saqadaj saj qurajьq,
satsьjaldьq çarьs pen,
çarьstь ьlƣьj cavьs pen
ekpindilik ədis pen,
sьroginen ozƣьzʙaj,
çьjnap-ternep tьnajьq.

⁂

Məcijneni ʙaptalьq,
ajьr, tьrma saptalьq,
«oraq" desip attanьp,
altьn dəndi ajalap
cɵcpaj tɵkpej ʙasalьq.
Kekildetpej tamaqtap,
tasьttьrmaj taʙaqtap,
urlatpaj put, qadaqtap,
suƣanaq qol sumdardьŋ
sumdьq sьrьn acalьq·

⁂

Saʙanda dɵn ketpesin.
Sorƣa elekten ɵtpesin,
qattь qarap tektelsin,
qalajda egin cьƣьnь-
çojьluvь ylken carьt.
Qalqozdьŋ qalqoz degenin,
Biriniŋ ʙiri keregin,
Ɵz ara çərdemkɵmegin,
Avьssьn alsьn,ʙersinde,
Mundaj iste qat qaʙat.

⁂

Bav tasьjtьn arʙasьn,
Təgilmestej torlasьn,
Sastaj maja salmasьn,
Çavapcьlьq kycejsin.
Uranьmьz ʙьjьlƣь,
Sьroginen sozьlьp,
Çavьn, qarƣa urьnьp,
Kelpesin qьzьq ʙuzьlьp,
Qarqьndat tez qarqьndat:
Qaldьrmaj ʙir tyjirdi.

⁂

Malatelke oruasьn,
Dɵŋgelekter dyrlesin,
Baraʙan ʙьr-ʙьr ʙьrlasьn.
Qaqalьtpaj ʙavьr asattьr,
Sapalь eŋʙek çetilsin.
Çumьstaƣь ʙьlьqtь,
Uqьpsьz qьrsьq çьlьqtь
Ystirt qaravcьlьqtь,
Kerek...kerek çoƣaltuv,
Tetikke tygel çetilsin.

⁂

Tavьsqa mɵlcer cek qojmaj
„Mьnav artьq, dəp qojmaj,
Təʙilde ondaj ʙet qojmaj,
Eŋʙek kyn durьs çazьlьp,
Eŋʙek solaj ʙɵlinsin.
Suvda suvdaj qaldьrmaj.
Apattarƣa aldьrmai
Basqanda dɵn qaldьrmaj,
Ajьrьqca eŋʙek siŋirgen
Erlerge sьj ʙerilsin.

⁂

Astьq altьn altьnƣa,
Kezin syzip ortanda,
Çyrgender ʙar aʙajla,
Sɵvdeger ʙaj ɵrьstep-
Ketpesin ʙol asa saq,
attar çem men ʙastalьp,
arʙalar saj, saqtalьp,
qьrmanda qьzьl qaptalьp,
qьzьl aʙoz qurьlsьn,
punkitterge tasьp ʙaq.

⁂

Çospar dɵldep ʙɵljnip,
qazьr qajta ʙerilip,
qorlar tygel təgilip,
ornalassьn kezinde
sьroƣinen qalmasьn.
Memlekettiŋ keregin,
ɵtegen soŋ ʙererin,
qalqozcь ɵzi degenin-
istesin, satsьn artьqьn,
kɵrkejitsin keŋes ʙazarьn,

⁂

dajьndavcь orьndar
dajьnʙьsьŋ ne ojьŋ ʙar?
kɵmcilikti çojьŋdar,
astьq keldi ənekej
mьqtap saqta. təgip al.
‹Ciret tos‚ dep sarьltpaj
„aqca çoq," dep aŋьratʙaj,
‹erteŋ al" dep çaŋьltʙaj
pulьŋ, zatьŋ qolma-qol,
ʙolsьn dajьn ʙerip al.

⁂

Semej partьja mekteʙine oquvcьlar aluv tərtiʙi

Oʙlьstьq partьja mekteʙine oquvcьlar alьnadь. Oʙlьstьq partьja mekteʙiniŋ ʙujьrasьnьŋ qavlьsь ʙojьnca oʙlьstьq partьja mekteʙine ystimizdegi əgys ajьnda 150 oquvcь alatьn ʙoldь. (Onьŋ icinde qazaƣь 90,60 kisi Eʙьropalьqtan), alьnatьn ʙarlьq oquvcьlardьŋ 25 pursenti əjel ʙoladь. Partьja mekteʙiniŋ ʙirinci kyrisine oquvcьlar alƣanda oquvƣa tysyvciler ycin tɵmendegi carttar qojьladь: Ɵziniŋ ana tilinde çaqsь oqьp ʙiletin 4 amaldь çaqsь ʙiletin ʙolsьn. Eʙiropalьqtardьŋ parьt. Ьstaçь eri 3 çьl, əjeli 2 çьldan kem ʙolmasьn. Qazaqtьŋ eri 2 çьl, əjeli 1 çьl partьja mycesi ʙolsьn. Çəne tɵmengi partьja keŋes qalqoz arasьnda eŋ kemi ʙir çьl qьzmet istegen ʙolsьn. Partьja çəne ykimettiŋ kyndegi sajasatьnьŋ negizigi suravlarьna çavap ʙere ʙiletin ʙolsьn. Oquvcьlar əgystiŋ 3-nen ʙastap sentəʙirdiŋ 5-ne dejin alьnadь. Avdandьq partьja kəmijtetteri çiʙeretin oquvcьlarьn ɵte tez dajarlap mektepke tysyv ycin kerek qьlƣan senim qatь men ənketin 20 əgysten qaldьrmaj oʙlьstьq partьja kəmijtetiniŋ quralƣan oquv kəmijsijesine çiʙeryv kerek.

Razʙeriske.

Kyn cьƣьs Qazaƣьstan avdandьq partьja mekteʙine agvs ajьnda alьnatьn oquvcьlar ər avdandarƣa tɵmendegi rette ʙɵlinedi.

Avdan attarь.	Avdanƣa ʙerilgen orьn.	Olardьŋ icinde.				
		Qazaq.	Eʙiropa ulьttarь.	Əjel.	Çumьscь	Qalqoz.
1. Aʙьralь.	5	5	—	1	1	4
2. Bajan avьl.	6	5	1	1	3	3
3. Bel·aƣac.	6	2	4	1	2	4
4. Besqaraƣaj.	6	4	2	2	3	3
5. Çarma.	7	5	2	2	3	4
6. Zajsan.	8	5	3	2	3	5
7. Zirən.	5	1	4	1	2	3
8. Ertis.	7	4	3	2	3	4
9. Qarqaralь.	7	5	2	2	4	3
10. Kəton-qaraƣaj	7	5	2	2	3	4
11. Kɵkʙekti.	8	6	2	2	4	4
12. Quv.	5	5	4	1	1	4
13. Kyrcim.	6	4	2	2	2	4
14. M.-gɵrkij	7	4	3	2	4	3
15. Kerekev.	10	6	4	3	7	3
16 Redir.	10	5	5	3	9	1
17. Tarʙaƣataj.	7	5	2	2	2	5
18. Ulan.	6	5	1	1	3	3
19. Cьŋƣьstav.	5	5	—	1	2	3
20. Suruvpa.	7	2	7	2	2	5
21. Camanajqь.	8	1	7	2	5	3
22. Ɵskemen.	8	4	4	2	4	4
23. Semej.	14	8	6	5	10	4

Semej degi əkyvcerke teqnijkɵmine, çəne dəri-dərmek çasajtьn (parmatseptijceskij) ʙɵlimine ʙir çьldьq əkyvcerke dajьndajtьn kyriske oquvcьlar alьnadь alьnuv tərtiʙi: dəri-dərmek çasajtьn ʙɵlimine 6 ʙɵlim ʙitirgen, dajarlaƣьc ʙɵlimine kyriske 4-ʙɵlim ʙitirgender ʙoluv tijis.

ʙilimi, çasь, tegi, den savlьƣь tuvralь ьspьrapkelerimen ɵziniŋ 2 sygiretin ɵtinicin 1-sentəʙirge dejin kəmenterni kɵcesi 51-yjdegi teqnijkəmge çoldavƣa ʙoladь.

№—345—1

Et kymʙьjnatьna.

ynemi qьzmet istejtin ʙuƣaltьr kerek. aqь kelisyv ʙojьnca, pajɵk çumьscьlar men ʙirdej, tilevciler saƣat 9 dan 5-ge dejin avьzca qaƣaz arqьlь sɵjlesyvge ʙoladь. telepon nɵmiri 5-33, 5-72, 5-40.

et kəmʙьjanatь.

328-8

Oʙьl purom terikke,

ynemci, sanaqcь, ʙuƣalterler kerek. eŋʙek aqь kelisyv ʙojьnca, ədiris: məksim-gɵrkij kɵcesi 24-yj.

oʙьlpurom terik.

№-325-1

„gɵsmetiroʙes" tьŋ ɵlkelik ʙazьna ynemi qьzmet istevge ɵndirme ʙuƣaltiri, təçirijʙeli esepci kerek. eŋʙek aqь kelisyv ʙojьnca.№-3 54-2

Et kəmʙьjnatьna

orьsca qazaqca çaqsь ʙiletin is ʙasqaruvcь arqьjʙaryvs, 2 is çyrgizyvci

kerek

aqь kelisyv ʙojьnca tilevciler is ʙasqaruvcьdan ʙilyvge ʙoladь.

Telepon № - 5-72

№—310-3

Ɵgijz kitap sentiniri

„Yvlijanovьskij" degi kineçnij teqnijkəmge istyvdenitter alьnadь, Bilimi 7-ʙɵlim ʙitirgen qazaq azamattarь ʙolsьn qaj çen men ʙaruv tuvrasьnda Lenin kɵcesi 54-yjge kelip ʙilsin.

№ 2—308

Semejdegi mal dergerlik mekteʙine 32-33 oquv çьlьna oquvcьlar aladь.

Mektepke ьlƣьj qazaq ʙalalarь ƣana alьnadь. 1-kyriske tysetinder 6-ʙɵlim ʙitirgen ʙoluv kerek. Dajarlaƣьc ʙɵlimine 3-4 ʙɵlim ʙitirgender alьnadь.

Mektepke tysetinder 1-sentəʙirden qalmaj arьzdarьn tysiryv kerek.

Sьƣьs oʙlьsьndaƣь avdandardьŋ ʙərine nusqav ʙerilgen.Mektep ʙastьƣь:

№ 322—2

BUJRЬQ

1910-çьl tuvƣandardь əsker qьzmeti ne caqьruv tuvralь.

Odaqtьq toŋkeris-əsker keŋesiniŋ 1932-çьl 10-aƣustaƣь № 150 BUJRЬƢЬ

1. 1910-çьlь tuvƣandar çana əskerge caqьrьluvь keciktirilgen vaqьtь ozƣan onan ylken çastaqьlar 1-sentəʙir men 1-nojaʙir arasьnda Qьzьl ərmijege əskerlik qьzmetine caqьrьlsьn. Naq qaj vaqьtta caqьrьluv syrikterin ɵkirikterdiŋ toŋkeris əsker keŋesi ʙelgilejdi.

2. Burьn əskerge caqьrьlatьn vaqьtь keciktirilip kelgen 1902-çьlь tuvƣan azamattar əskerge caqьrьluvdan ʙastap mindetti əskerlik qьzmet zaŋь ʙojьnca ʙirinci kezektegi 2 zapasqa qosьlsьn.

Odaqtьq toŋkeris əsker keŋesiniŋ 1932-çьl 10-aƣustaƣь № 151 ʙujrьƣь

1. Çaj qьzьl əskerler men kici dəreçeli əsker ʙastьqtarь uzaq syrekti dem alьsqa cьƣarьlsьn.

a) eki çьl qьzmet etyv syregi men 1929-çьlь caqьlьlƣandar;

ʙ) yc çьl qьzmet etyv syregi men 1928-çьlь caqьrьlƣandar;

ç) əskerlik ɵndiris qьzmetindegi 1930-çьlь caqьrьlƣandar.

2. Bular uzaq dem alьsqa mьna vaqьtta qajtarьlsьn.

a) qurƣaqtaƣь, deŋizdegi əskerdegiler, ɵve pьlotьndaƣьlar ʙьjьl 25-sentəʙir men 15-dekəʙir arasьnda:

ʙ) Q.G.P.V. din'icki əskerindegiler 1933·çьl 15-ƣьjnuvarƣa dejin;

c) cek ara kyzeti əskerindegiler 1933-çьl 1-əpirelge dejin.

Panasьz ças ʙalalarƣa ʙascьlьq kem.

Ulan: Avdandьq qalqoz çastar mekteʙine çanьnan 150 panasьz çetim ʙalalьq yji acьlƣan edi. Kəzirde ʙulardьŋ turmьsь ɵte nacar kijerlik kijim-tɵsenerlik tɵsek ornь çoq. Balalardьŋ astьna ala qandaj qurьm kijizden ʙasqa ec nərseni kɵre almajsьŋ.

Kəzirde 80 aq panasьz ɵlsiz çetim ʙala ʙar. Munьŋ 20 dan astamь (cɵcek-ic avruv) den savlьq tazalьq tərʙija çumьsь kem ʙascьlьq az. Balalar qalaj ʙolsa solaj kynge kyjip qap qara qazandaj ʙolьp çyr.

Çe'im qana yjiniŋ ʙasqarmasь men avdandьq oquv ʙɵliminiŋ salqьn qaraƣanьnьŋ arqasьndadi. 4 5-ʙala el

Çaqьn arada sajasьj mekemeniŋ zerittevi men 136 metir kezdeme ʙosatьlsa kerek. Odan ʙasqa ьrьmƣa tyk çoq. Onь men ʙirge tuvƣan tuvьsqanь qьzmet istejtin adamdardьŋ ʙalarьda kirip ketken. Mьjsalь aƣasь avdanьnьŋ ʙastь qьmetcisi Qьjqьm ulь degen panasьzdar qatarьna kirip otьr.

Tijisti orьn tez arada panasьz çetim ʙalalardьŋ turmьsьn oŋdap, tyzyv tərʙija çolьna qojsa eken.

Tilci.

Çavadtь Redaktir Sərsek ulь Ç.
Ответ. редактор САРСЕКОВ Ж.

Kyn-cьƣьs oʙlьstьq atqaruv kəmijtetiniŋ 29-yjildiŋ 1932-çьlƣь cьƣarƣan qavlьsь.

Qazəqьstan oʙlьstьq Ərqьp uvpьrablenijesiniŋ ʙastьƣь Temcenke çoldastьŋ ʙajandamasьn tьŋdaƣannan eoŋ kyn cьƣьs oʙlьstьq atqaruv kəmijteti avdanda tyzetyvge kerek ʙolƣan Ərqьp ʙujьrasьn ʙul uvaqьtta tvzetilmegen. Mijsəji: Zajsan, Ɵskemen, Əmzirən avdandarьnds çəne Semej, Rijdir avdandarьndaƣь qalalьq keŋesinde Ərqьp ʙujьrasь qurьlƣan. Onь men qatar ʙasqa avdan atkɵmderde qurьlmaƣan.

Avdan atkemder ʙul çumьsqa ʙascьlьq etyv isi ɵte nacar çvrgizilgen.

Arqьp ʙujьrasьn quruv çalƣьz avdandarda çyrgizilmejdi, oʙlьstьq orьndarda, palqozdarda ylken maŋьzdь orьn alatьn eske alьp oʙlьstьq atqaruv kəmijtetiniŋ ʙasqarmasь tɵmendegi qavlьƣa keledi.

1. Barlьq avdandьq atqaruv kəmijtetterine mindettelinsin 25-əgysten qaldьrmaj avdan ortasьnan Ərqьp ʙujьrasьn quruvƣa. Ortalьq atqaruv kəmijtetiniŋ 21/XII-30-ç. çəne 10/III-32-ç. qavlьsьna syjene otьrьp ʙascьlьq çumьsьn kvcejtyvge. Onь men qaʙat olardь qьzmetkerleri men çəne keŋes yji men tolьq qamtamasьz etyvge.

2. 10 XII-31-çьldaƣь ortalьq atqaruv kəmijtetiniŋ qavlьsь ʙojьnca avdan ortasь men qurьlƣan Ərqьp ʙujьrosьnьŋ çumьsь ʙarlьq mekeme ʙastьqtarь kɵmektesip ʙascьlьq etyvge.

3. Qalьq kɵmeserler keŋesiniŋ çoʙasь ʙojьnca ʙarlьq oʙlьstьq mekemelerdiŋ 1929-çьlƣa cejingi arqьp çumьstarьn ajdьŋ icinde arqьp ʙujьrasьna tapsьruƣa.

4. Osь uvaqьtqa cekti Semej qalalьq keŋestiŋ Ərqьp çumьsьn tapsьrmaj kedergi çasap kelgendigin eskertip 10 kynniŋ icinde ɵziniŋ ʙarlьq oqьp çumьstarьp arƣьp ʙujьrasьna tapsьruvƣa onь men ʙirge çergilikti qarçьdan oʙlьstьq arqьp ʙujьrasьna ʙɵlip ʙeryvge, tijisti çumьstarьna pajdalanьp Semej qalasьndaƣь isti orьndavƣa.

5. Oʙlьstьq arqьp ʙujьrasьna çumьstь durьs tapsьrmaj nem qurajdьƣa salƣandьƣьn tijisti zaŋ carasьn qoldanuv ycin oʙlьstьq purokərorьna mindettevge.

6. Oʙlьstьq arqьp ʙujьrasьna tapsьrьlsьn avdnndьq arqьp ʙujьrasьnьŋ çumьsьna ʙet ʙerip ʙascьlьq isin qoldanuvƣa

7. Bul çəndegi qurьlƣan orьndav kəmijsijesine tapsьrьlsьn 20-əgysten qaldьrmaj ʙul qavlьnьŋ orьndalƣanьn tekseryvge

Osь qavlьnь durьs dep taʙadь-

Kyn cьƣьs oʙlьstьq arqьp ʙujьrasьnьŋ ʙastьƣь:

Oʙlьstьq „zagɵt zerno" ge

Ьsьlƣan məcijne ʙasuvcь kerek. aqь kelisyv ʙojьnca. Ədiris: Kəliʙan kɵcesi 46- vj. №-314-3

Gəs. zem tirestiŋ

Çavdьqtav giryvppasьna tvraqtь qьzmet istev ycin ʙuƣaltьr kerek. aqь kelisyv ʙojьnca.

Ədiris: Lenin kɵcesi 5 vj.

№- 315-3

Semejdegi sajoz zaget

kɵçige kecke çəne ynemi çumьs istev ycin ʙir nece ʙuƣaltьr, esepci, sanaqcьlar

kerek

qь kelisyv ʙojьnca.

Ədiris: potanijn kɵcesi 129-yj.

№ 199—3

Oʙlьstьq zagot zernoƣa

ynemi qьzmet istevge təçirijʙeli məsijne ʙasuvcь kerek eŋʙek aqь kelisyv ʙojьnca. çənede vaqьttan artьq isteigen qьzmetke aqь tɵlenip otьradь.

Oʙl. zagot zerno.

Kalaʙan kɵcesi 46 yj.

№ 244—3

Semejdegi isʙenoʙod tireske

3 ʙuƣaltir, saʙaq ʙeryvci təçirijʙeli sanaqcь. 1 ɵndirme ençeneri kerek. Eŋʙek aqь kelisyv ʙojьnca pajɵk çumьscьlar men ʙirdej. Tilevctlerge ədiris kəliʙan kɵcesi 49-yj.

295-3.

„Qaz əptek" mekemesine.

Məcijneske' əgenit çəne uvpakyvcik kerek ədirisi: Səʙet kɵcesi 80- yj.

№-314-3

Sьƣьs kijno tьjatьrьnda

„ƟKTƏBIR" 27 28 əgyste	**Balanьŋ keregi çoq** 6 ʙɵlimdi Kijno pijese
„ZƏRƏ" kijno-tijatьrьnda 27 28	**Ormandь çaqtar** 6 ʙ. dьrama
„ÇUMЬSCЬLAR" kijnosь 27 28 əgys	**Tastaƣь çьr** 6. ʙ. kijno pijese
PURELETKIJNO 27 əgyste	**Kirevzeniŋ ʙaqьtь** 6 ʙɵ. dьrama

QALA-BAQCASЬNЬŊ
Kijnosьnda.
27- 28 əgyste
Baqьttь ʙaldaq
6 ʙ.kylki
Sьjanьs kecki saƣat 7-9 da ʙastaladь.
Asaʙьjaqьmьnьŋ oʙlьstьq keŋesi.

Гор. Семипалатинск Типография «Прииртышской Правды».
Уполномоченный Казглавлито 21.